

Vec C-633/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

25. november 2020

Vnútroštátny súd:

Bundesgerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

15. október 2020

Žalobca a navrhovateľ v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.

Žalovaná a odporkyňa v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

TC Medical Air Ambulance Agency GmbH

Predmet konania vo veci samej

Smernice 2002/92 a 2016/97 – Pojem „sprostredkovateľ poistenia“ – Zahrnutie podniku, ktorý ponúka spotrebiteľom odplatné členstvo v ním uzavretom skupinovom poistení na účely krytia rizika ochorenia alebo úrazu v zahraničí, ako aj ďalšie služby

Predmet a právny základ prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie, článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálna otázka

Súdnemu dvoru Európskej únie sa podáva návrh na začatie prejudiciálneho konania o tejto prejudiciálnej otázke týkajúcej sa výkladu článku 2 bodov 3 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/92/ES z 9. decembra 2002 o sprostredkovaní poistenia (Ú. v. ES L 9, 2003, s. 3; Mim. vyd. 06/004, s. 330) (ďalej len „smernica 2002/92“) a článku 2 ods. 1 bodov 1, 3 a 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/97 z 20. januára 2016 o distribúcii poistenia (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 26, 2016, s. 19) (ďalej len „smernica 2016/97“):

Je podnik, ktorý v poisťovni ako poistník udržiava pre svojich zákazníkov poistenie pre prípad ochorenia v zahraničí, ako aj poistenie nákladov na repatriáciu zo zahraničia a z tuzemska ako skupinové poistenie, distribuuje spotrebiteľom členstvo, ktoré oprávňuje využívať poistné plnenia v prípade ochorenia alebo úrazu v zahraničí, a od naberaných členov inkasuje odplatu za získanú poistnú ochranu, sprostredkovateľom poistenia v zmysle článku 2 bodov 3 a 5 smernice 2002/92 a článku 2 ods. 1 bodov 1, 3 a 8 smernice 2016/97?

Citované predpisy práva Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/92/ES z 9. decembra 2002 o sprostredkovaní poistenia, najmä článok 2 body 3 a 5

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/97 z 20. januára 2016 o distribúcii poistenia (prepracované znenie), najmä článok 2 ods. 1 body 1, 3 a 8

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Z poverenia žalovanej reklamné podniky formou podomového predaja ponúkajú spotrebiteľom vstup do skupiny „TC Medical Air Ambulance Agency GmbH

Mitgliedergemeinschaft“ za odplatu. Členstvo v skupine oprávňuje na využitie rozličných služieb v prípade ochorenia alebo úrazu v zahraničí. Medzi ne patrí náhrada nákladov na lekárske nevyhnutné liečebné úkony a prepravu pacienta, organizovanie a realizácia zodpovedajúcej prepravy, ako aj prevádzka telefonicky dostupnej „poplašnej centrály“.

- 2 Žalovaná je zmluvne prepojená so spoločnosťou, ktorá prostredníctvom svojho zdravotníckeho personálu a svojho lietadla poskytuje žalovanej časť poisťovacích služieb, ako aj organizáciu nonstop poplašnej centrály. Za to jej žalovaná platí odplatu. Žalovaná ako poisťníčka uzavrela s poisťovňou skupinové poistenie, prostredníctvom ktorého je zákazníkom žalovanej poskytovaná poisťná ochrana v rámci poistenia pre prípad ochorenia v zahraničí, ako aj poistenia nákladov na repatriáciu zo zahraničia a z tuzemska.
- 3 Ani žalovaná, ani ňou poverené reklamné spoločnosti nedisponujú povolením na sprostredkovanie poistenia podľa vnútroštátneho práva.
- 4 Žalobca považuje činnosť žalovanej za porušenie hospodárskej súťaže. V podstate je toho názoru, že žalovaná vykonáva sprostredkovanie poistenia, na ktoré potrebuje povolenie. Preto na vnútroštátnych súdoch podal žalobu, ktorou navrhoval, aby bola žalovanej rozsudkom uložená povinnosť zdržať sa toho, aby bez povolenia požadovaného pre sprostredkovanie poistenia priamo alebo prostredníctvom poverených subjektov ponúkala spotrebiteľom uzavretie zmluvy o pristúpení k spoločenstvu poisťencov.
- 5 Landgericht (Krajinský súd, Nemecko) žalobe vyhovel. Na odvolanie žalovanej odvolací súd žalobu zamietol. Teraz sa touto vecou zaoberá vnútroštátny súd ako súd rozhodujúci o opravnom prostriedku „Revision“.

Krátka prezentácia odôvodnenia prejudiciálneho konania

- 6 Pre úspech žalobného návrhu záleží na tom, či podľa vnútroštátneho práva žalovaná potrebuje povolenie na odplatné sprostredkovanie ňou distribuovaného členstva spotrebiteľom. Zodpovedanie tejto otázky však závisí od výkladu článku 2 bodov 3 a 5 smernice 2002/92 a článku 2 ods. 1 bodov 1, 3 a 8 smernice 2016/97.
- 7 Odvolací súd odôvodnil zamietnutie žaloby tým, že žalovaná nemá byť kvalifikovaná ako sprostredkovateľka poistenia v zmysle vnútroštátneho práva. Sprostredkovateľom poistenia môže byť podľa vnútroštátneho práva len ten, kto nie je ani poisťníkom ani poisťovateľom. To nie je prípad žalovanej. Žalovaná je poisťníčkou podniku, s ktorým vo vlastnom mene uzavrela zmluvu o skupinovom poistení na cudzí účet. Okrem toho tým, že prevádzkuje poplašnú centrálu a organizuje a vykonáva repatriáciu v prípade choroby, poskytuje vlastné služby, ktoré idú nad rámec objemu služieb skupinového poistenia.

- 8 Žaloba sa týka zmluvných dokumentov, ktoré žalovaná používala v septembri 2017. V nadväznosti na to bola smernica 2002/92 s účinnosťou od 1. októbra 2018 zrušená a nahradená smernicou 2016/97, a pri preberaní tejto smernice došlo aj k zmene vnútroštátneho práva relevantného v tomto prípade.
- 9 Tak podľa starého, ako aj podľa nového znenia vnútroštátneho práva je sprostredkovateľ ten, kto je ako zástupca jednej alebo viacerých poisťovní poverený buď dojednáváním alebo uzatváraním poisťných zmlúv, alebo kto ako poisťovací maklér preberá sprostredkovanie alebo uzatváranie poisťných zmlúv bez toho, aby ho tým poverila poisťovňa.
- 10 V nemeckej judikatúre a odbornej literatúre preto prevažuje názor, že poisťník skupinového poistenia, ktorý za odplatu distribuuje členstvo v tomto skupinovom poistení, sa ani nemá považovať za sprostredkovateľa poistenia a ani nemá podobné postavenie ako sprostredkovateľ.
- 11 Vyskytuje sa však aj názor, že poisťník skupinového poistenia prichádza do úvahy ako sprostredkovateľ poistenia vtedy, keď skupinové poistenie neuzatvára v záujme poistencov, ale vo vlastnom hospodárskom záujme.
- 12 Zo smernice 2002/92 a zo smernice 2016/97, ktorá ju nahradila, a ani z doterajšej judikatúry Súdneho dvora v tejto súvislosti nemožno bez pochybností vyvodiť, či a – ak áno – za akých predpokladov môže byť ten, kto je poisťníkom skupinového poistenia, sprostredkovateľom poistenia.
- 13 Podľa judikatúry Súdneho dvora sú činnosti uvedené v článku 2 bode 3 prvom odseku smernice 2002/92 koncipované široko. V tejto právnej úprave je pojem sprostredkovania poistenia definovaný ako činnosti spočívajúce v ponúkaní, navrhovaní alebo vykonávaní iných prípravných prác vedúcich k uzavretiu zmlúv o poistení alebo v uzatváraní takýchto zmlúv alebo v spolupôsobení pri správe a plnení takýchto zmlúv, najmä v prípade poistnej udalosti. Podľa toho každá z činností uvedených v článku 2 bode 3 prvom odseku smernice 2002/92 sama osebe predstavuje činnosť sprostredkovania poistenia (rozsudok z 31. mája 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a i., C-542/16, EU:C:2018:369, bod 37). Tieto úvahy sa rovnako vzťahujú aj na činnosti uvedené v článku 2 ods. 1 bode 1 smernice 2016/97. Pojem distribúcia poistenia definovaný v tomto ustanovení zahŕňa okrem iného činnosti spočívajúce v poradenstve, navrhovaní alebo vykonávaní iných prípravných prác vedúcich k uzavretiu zmlúv o poistení, uzatváraní takýchto zmlúv alebo spolupôsobení pri správe a plnení takýchto zmlúv, najmä v prípade poistného nároku.
- 14 Javí sa ako možné, aby na základe služieb, ktoré ponúka, bola žalovaná považovaná za sprostredkovateľku poistenia v tomto zmysle.
- 15 V prospech širokého výkladu pojmu sprostredkovateľ poistenia okrem toho svedčia aj odôvodnenia oboch smerníc.

- 16 Smernica 2002/92 aj smernica 2016/97 vychádzajú z toho, že poisťné produkty distribuujú rôzne kategórie osôb alebo inštitúcií. Smernica 2002/92 menuje poisťovacích agentov, poisťovacích maklérov a distribútorov „bankopoisťenia“ (odôvodnenie 9), smernica 2016/97 uvádza okrem toho aj poisťovne, cestovné agentúry a požičovne automobilov (odôvodnenie 5). Obe smernice sa z dôvodov rovnakého zaobchádzania majú vzťahovať na všetkých týchto aktérov a z dôvodov ochrany spotrebiteľov sa majú vzťahovať na všetky tieto osoby alebo inštitúcie. Oblasť pôsobnosti smernice 2016/97 je popritom badateľne širšia ako oblasť pôsobnosti smernice 2002/92 (odôvodnenia 7 a 8 smernice 2016/97). Smernica 2016/97 má za cieľ poskytnúť spotrebiteľom rovnakú úroveň ochrany napriek rozdielom medzi distribučnými kanálmi (odôvodnenie 6).
- 17 Z týchto odôvodnení nevyplýva, že smernice za sprostredkovateľov poisťenia považujú výlučne poisťovacích agentov a poisťovacích maklérov.
- 18 Cieľ sledovaný smernicami 2002/92 a 2016/97 tiež svedčí v prospech toho, aby sa ten, kto – ako žalovaná – za odplatu distribuuje spotrebiteľom členstvo v skupinovom poistení, považoval za sprostredkovateľa poisťenia. Povinnosť zápisu stanovená týmito smernicami má zaručiť, že činnosť sprostredkovateľa poisťenia bude vykonávať len ten, kto spĺňa presne vymedzené odborné požiadavky vo vzťahu k ich kvalifikácii, dobrej povesti, poisťeniu zodpovednosti za škodu spôsobenej pri výkone povolania a finančným možnostiam (pozri odôvodnenia 14 a 16 smernice 2002/92). Tým má byť jednak zaručená vysoká odborná úroveň sprostredkovania poisťenia a harmonizácia trhu sprostredkovateľov na úrovni Únie odstránením prekážok slobody usadiť sa a voľného pohybu služieb, a na druhej strane má byť v tejto oblasti zlepšená ochrana spotrebiteľov, t. j. ochrana poisťníkov (pozri rozsudok zo 17. októbra 2013, EEAE a i., C-555/11, EU:C:2013:668, bod 27).
- 19 Pre zákazníkov, ktorí chcú mať zabezpečené určité riziko, v hospodárskom výsledku nemá význam, či poisťnú ochranu získajú priamo ako poisťníci alebo nepriamo prostredníctvom nejakého podniku ako poisťenci skupinového poisťenia. Preto sa nezdá byť odôvodnené, aby sa na osobu, ktorá zákazníkovi za odplatu zaobstaráva poisťnú ochranu, kládli rozdielne požiadavky podľa toho, či zákazník získa postavenie poisťníka alebo poisťenca. Ochrana spotrebiteľa, o ktorú sa snažia smernica 2002/92 aj smernica 2016/97, by preto mohla odôvodňovať, aby sa osoby, ktoré ako žalovaná vo vlastnom hospodárskom záujme distribuujú členstvo v skupinovom poistení, považovali za sprostredkovateľov poisťenia.
- 20 Na rozdiel od smernice 2002/92 smernica 2016/97 vo svojom odôvodnení 49 uvádza skupinové poistenie. Z tohto odôvodnenia síce vyplýva, že v prípade skupinového poisťenia je poisťník „zákazníkom“ a nie sprostredkovateľom poisťenia. Nepokrýva však všetky prípady skupinového poisťenia, ale sa týka len tých, v prípade ktorých jednotliví členovia nemôžu individuálne rozhodnúť o svojom prístupí. V tomto prípade však neexistuje povinnosť spotrebiteľov prístupíť k skupinovému poisteniu.